

Tartalom

II Közlemények

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS ÜGYNÖKSÉGEITŐL SZÁRMAZÓ
KÖZLEMÉNYEK

Európai Bizottság

2023/C 98 I/01

A Bizottság közleménye – Közbeszerzés: A közkiadások javítására, az adatvezérelt politikai döntéshozatal
ösztönzésére, valamint a kkv-k pályázatokhoz való hozzáféréseinek javítására szolgáló adattér 1

II

(Közlemények)

AZ EURÓPAI UNIÓ INTÉZMÉNYEITŐL, SZERVEITŐL, HIVATALAITÓL ÉS
ÜGYNÖKSÉGEITŐL SZÁRMAZÓ KÖZLEMÉNYEK

EURÓPAI BIZOTTSÁG

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE

**Közbeszerzés: A közkiadások javítására, az adatvezérelt politikai döntéshozatal ösztönzésére,
valamint a kkv-k pályázatokhoz való hozzáféréseinek javítására szolgáló adattár**

(2023/C 98 I/01)

1. Az európai közbeszerzési adattár bevezetése

Az EU-ban évente több mint 250 000 közigazgatási szerv összesen mintegy 2 billió EUR-t (a GDP 13,6 %-át) költ szolgáltatások, építési beruházások és áruk beszerzésére. Az új utaktól a tanulóknak szánt táblagépekig vagy kórházi felszerelésekig: a közigazgatási szervek a legfontosabb vevők számos kulcsfontosságú ágazatban, például az energia, a közlekedés, az infrastruktúra, a hulladékgyűjtés, a szociális védelem, az egészségügy, a védelem vagy az oktatási szolgáltatások területén.

A helyes beszerzési döntések meghozatala révén a közszektor fokozhatja a munkahelyteremtést, a növekedést és a beruházásokat Európában, továbbá innovatívabb, versenyképesebb, energiahatékonyabb és társadalmi szempontból befogadóbb gazdaságot hozhat létre. Ez nemzeti és uniós szinten támogathatja a kulcsfontosságú szakpolitikákat, mint például a világhírűváltást, a kettős átállást, az EU stratégiai autonómiáját és digitális vezető szerepét.

A közbeszerzésekben rejlő valamennyi lehetőség felszabadítása érdekében elengedhetetlen az adatokhoz való hozzáférés és az adatelemzési képesség. Ugyanakkor a közbeszerzők által benyújtott összes ajánlati felhívásnak csupán 20 %-ából állnak rendelkezésre olyan adatok, amelyek elemzés céljából egy helyen elérhetők és kereshetők. A maradék 80 % különböző formátumokban, nemzeti vagy regionális szinten elosztva található, és nehezen vagy egyáltalán nem használható fel újra szakpolitikai, átláthatósági és észszerűbb közkiadási célokra. Másként fogalmazva, a közbeszerzések rengeteg adatot tartalmaznak, ugyanakkor nem elég hatékonyan teszik ezeket elérhetővé az adófizetők, a politikai döntéshozók és a közbeszerzők számára.

A Bizottság közbeszerzési adatokkal kapcsolatos kezdeményezésének célja, hogy kihasználja az Unió-szerte rendelkezésre álló adatok erejét a közbeszerzési adattérnek, vagyis az egyik első olyan közös uniós adattérnek köszönhetően, amely egy adott területen az uniós adatstratégia ⁽¹⁾ eredményeként jött létre.

Ez az adattár forradalmasítja a közbeszerzési adatokhoz való hozzáférést és azok felhasználását:

- Uniós szintű platformot hoz létre az eddigi uniós, nemzeti és regionális szinten szétszórt közbeszerzési adatokhoz való első hozzáférés érdekében.
- A Bizottság és a tagállamok közti szoros együttműködés, valamint az új e-hirdetmények ⁽²⁾ bevezetése révén jelentősen javulni fog az adatok minősége, elérhetősége és teljessége, ami lehetővé teszi a közbeszerzők számára, hogy strukturáltabb módon nyújtsanak tájékoztatást.

⁽¹⁾ Európai adatstratégia, COM(2020) 66 final, Brüsszel, 2020.2.19.

⁽²⁾ A Bizottság (EU) 2019/1780 végrehajtási rendelete a közbeszerzési hirdetmények közzétételére használandó hirdetményminták létrehozásáról és az (EU) 2015/1986 végrehajtási rendelet hatályon kívül helyezéséről (közzététel: 2019. október 25.). A rendelet és a rendelet mellékletének kibővített, Excel-fájl formátumú változata itt található: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/38172>. Az e-hirdetmények felváltják a jelenlegi hirdetménymintákat (lásd: a Bizottság (EU) 2015/1986 végrehajtási rendelete, közzététel: 2015. november 11., <https://simap.ted.europa.eu/standard-forms-for-public-procurement>).

- Ezt a gazdag adatbázist kombinálják egy elemzési eszköztárral, ideértve az olyan fejlett technológiákat, mint a gépi tanulás (ML) és a természetes nyelvi feldolgozás (NLP) formájában fennálló mesterséges intelligencia (MI).

Az integrált adatok, valamint a legkorszerűbb és kialakulóban lévő elemzési technológiák alkalmazása nemcsak a közbeszerzést fogja átalakítani, hanem új és értékes információkkal szolgál a közbeszerzők, a politikai döntéshozók, a vállalkozások és az érdekelt polgárok számára is.

A tagállami közbeszerzők jobb ár-érték arányt és több eszközt kapnak ahhoz, hogy az állami pénzeszközöket a zöld és szociális gazdasághoz hasonló szakpolitikai prioritások felé irányítsák. A közbeszerzési adattérből származó tapasztalatok például megkönnyítik, hogy a közbeszerzők:

- összefogjanak és nagy tételben vásároljanak a jobb árak és jobb minőség elérése érdekében;
- ajánlati felhívásonként több ajánlatot kapjanak azáltal, hogy az ajánlattevők számára vonzóbbá teszik a felhívásokat, különös tekintettel a kkv-kra és az induló innovatív vállalkozásokra;
- a gyanús minták felismerése révén felvegyék a küzdelmet az összzejátszással és a korrupcióval, valamint más bűncselekményekkel szemben;
- pontosabban mérjék fel magukat társaikkal szemben, és megosszák egymással ismereteiket, például a zöldebb, szociálisabb és innovatívabb termékek és szolgáltatások beszerzése céljából;
- az adattérrel járó további digitalizáció és kialakulóban lévő technológiák révén automatizálják a feladatokat, ami jelentős működési megtakarítást eredményez.

A közbeszerzési adattér csökkenteni fogja a közbeszerzők és a tagállamok bürokratikus terheit a különböző jelentéstételi kötelezettségek teljesítése során. Sokkal kevésbé lesz megterhelő például:

- a zöld, a szociális és az innovációs közbeszerzéshez hasonló kulcsfontosságú szakpolitikákról való megfelelésről történő jelentéstétel, pl. a tiszta járművekről szóló irányelvben a tiszta járművek beszerzése vonatkozásában meghatározott célkitűzéseknek való megfelelésről;
- a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (RRF) nemzeti tervei szerinti teljesítmény bizonyítása, valamint az egyéb uniós források felhasználásának valós időben való nyomon követése;
- a vállalkozók és alvállalkozók személyazonosságának nyomon követése, ideértve azok tényleges tulajdonosait a például a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendelet^(?) által előírt közbeszerzési eljárások integrálásának védelme céljából.

Az uniós, nemzeti és regionális szintű politikai döntéshozók rengeteg olyan ismeretre tesznek szert, amely lehetőséget nyújt számukra a jövőbeli tendenciák előrejelzéséhez, pl. a tekintetben, hogy a közbeszerzés tárgyát képező járművek bizonyos százaléka mikor lesz kibocsátásmentes, valamint ahhoz, hogy a közbeszerzők által előidézett kereskedelmi forgalmat szinte valós időben nyomon követve jobban tudják kezelni a válságokat, ami növeli az EU ellenálló képességét.

A vállalatok és különösen a kkv-k számára egy könnyen használható portál áll majd rendelkezésre, amely révén sokkal több jobb adatminőségű nyílt eljáráshoz tudnak hozzáférni. Ez lehetővé teszi számukra az esetlegesen releváns felhívások könnyű és időben történő azonosítását, valamint elemzési eszközök alkalmazását az előretervezéshez és erőforrásaik legígéretesebb felhívásokra való összpontosításához. Az ajánlattevők például kiválaszthatnak olyan vevőket, amelyek innovatív és fenntartható közbeszerzésekre összpontosítanak. A vállalatok és különösen a kkv-k számára az is előnyös lesz, hogy a közbeszerzők rendelkezésükre álló új ismereteiket az ajánlati felhívások hozzáférhetőbbé tétele érdekében használják fel.

A polgárok, a civil társadalom, az adófizetők és egyéb érdekelt felek a korábbiakhoz képest sokkal több közbeszerzési adathoz férnek majd hozzá, ezáltal javítva a közkiadások átláthatóságát és elszámoltathatóságát.

Ez csupán pár példa arra, hogy a közbeszerzési adatok intelligens összevonása és kielemezése révén miként lehet kiaknázni a közkiadásokban rejlő lehetőségeket a zöld és digitális kettős átállás és a Covid19-világjárványból való kilábalás felgyorsítása, illetve a társadalmi befogadáshoz és az energiahatékonysághoz hasonló szakpolitikai célok támogatása érdekében. Ez azonban csak a kezdet: a közbeszerzés által érintett nagy számú ökoszisztémára, továbbá a nagy mennyiségű kielemezendő adatra tekintettel a mesterséges intelligencia hatása ezen a területen olyan lehetőségeket rejt magában, amelyekbe egyelőre csak bepillantást tudunk nyerni.

A közbeszerzési adattér fokozatosan kerül létrehozásra. A cél az, hogy 2023 közepére elkészüljön az alaparchitektúra és az elemzési eszköztár, illetve a rendszerben hozzáférhető legyenek az uniós szintű közbeszerzési adatok. 2024 végére valamennyi részt vevő nemzeti közzétételi portált összekapcsoljanak, uniós szinten közzétegyék a historikus adatokat, illetve kibővítsék az elemzési eszköztárat. 2025-től a rendszer további külső adatforrásokkal is kapcsolatokat teremthet.

^(?) A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról szóló, 2021. február 12-i (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelet 22. cikke (2) bekezdésének d) pontja (HL L 57., 2021.2.18., 17. o).

2. A közbeszerzési adatok jelenlegi helyzete

Az uniós szinten közzétett közbeszerzési adatok

A közbeszerzési kiadásokat a közbeszerzési irányelvek⁽⁴⁾ szabályozzák, amelyek meghatározzák a közbeszerzési eljárások szervezésére és a magasabb értékű szerződések⁽⁵⁾ (a továbbiakban: uniós értékhatárokat meghaladó szerződések) esetében az így keletkezett adatok közzétételére vonatkozó szabályokat. Az uniós értékhatárokat meghaladó eljárások az összes közbeszerzési szerződés mintegy 20 %-át teszik ki. A helyi, regionális és nemzeti szintű közbeszerzők kötelesek a Tenders Electronic Daily⁽⁶⁾ (a továbbiakban: TED) uniós közbeszerzési értesítő honlapon közzétenni az ezen eljárások bejelentésére és odaítélési lépéseire vonatkozó adatokat az Európai Unió Kiadóhivatala által meghatározott műszaki leírásnak megfelelően⁽⁷⁾. A közzétételi kötelezettség jelenleg nem terjed ki a teljes közbeszerzési ciklusra, pl. az odaítélést követő szakaszokra.

A TED-en való közzétételre szolgáló jelenlegi formanyomtatványokat hamarosan felváltják az e-hirdetmények⁽⁸⁾. Az e-hirdetmények önkéntes alapon 2022. november 14-től alkalmazhatók. 2023. október 25-én a jelenlegi formanyomtatványokat visszavonják és kötelezővé válik az e-hirdetmények használata az uniós értékhatárokat meghaladó közbeszerzési eljárások esetében.

Az e-hirdetmények lehetővé teszik a közbeszerzési adatok strukturáltabb módon való összegyűjtését. A strukturált adatgyűjtés kulcsfontosságú az adatok jobb minőségének és teljességének eléréséhez, ami elengedhetetlen a megbízható adatelemzéshez. Az e-hirdetmények például külön mezőkkel rendelkeznek a zöld, szociális és innovatív beszerzésekre vonatkozó információk strukturált módon történő megadására (ideértve a tiszta járművekről szóló irányelvnek való megfelelést), ami a jelenlegi hirdetmények útján nem lehetséges.

Az e-hirdetmények bevezetése továbbá idővel lehetővé teszi a teljes közbeszerzési ciklus rögzítését. Ennek érdekében az e-hirdetményekbe első alkalommal belefoglalják a szerződések teljesítéséről szóló értesítések önkéntes alapon kitöltendő formanyomtatványait (azaz a szerződés odaítélését követő információkat, például a végső kifizetett árat, az igénybe vett vállalkozókat, a ténylegesen szükséges teljesítési időt és a beérkezett panaszokat).

A tagállami szinten keletkeztetett és közzétett közbeszerzési adatok

Az uniós értékhatárokat el nem érő közbeszerzési eljárások teszik ki a közbeszerzési szerződések fennmaradó 80 %-át. Nincs uniós szintű kötelezettség az ilyen eljárásokra vonatkozó információk TED-en való közzétételére, és nincs közös szabvány sem. A nemzeti szabályoktól és az egyes tagállamok közigazgatási szervezetétől függ, hogy a közbeszerzők miként rögzítik és teszik közzé az ilyen eljárásokból származó adatokat. Ez számos közzétételi portálhoz, értékhatárhoz és szabványhoz vezet⁽⁹⁾, ami megnehezíti az adatok jobb közkiadási, átláthatósági és szakpolitikai célokból történő újbóli felhasználását.

3. A közbeszerzési adatok teljes körű kihasználásának előnyei

Az uniós értékhatárokat meghaladó és azokat el nem érő közbeszerzések adataival kapcsolatos integrált tárhely létrehozása a fejlett technológiákat alkalmazó elemzési eszköztárral együtt a közbeszerzők, az uniós és nemzeti szintű politikai döntéshozók, a vállalatok, a kutatók és az adófizetők számára egyaránt előnyös lesz.

⁽⁴⁾ 2014/24/EU irányelv a közbeszerzésről, 2014/25/EU irányelv a vízügyi, energiaipari, közlekedési és postai szolgáltatási ágazatban működő ajánlatkérők beszerzéseiről, 2014/23/EU irányelv a koncessziós szerződésekről, 2009/81/EK irányelv a honvédelem és biztonság területén egyes építési beruházásra, árubeszerzésre és szolgáltatásnyújtásra irányuló, ajánlatkérő szervek vagy ajánlatkérők által odaítélt szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról.

⁽⁵⁾ Az uniós jog harmonizált minimumszabályokat állapít meg azokra az ajánlati felhívásokra, amelyek pénzben kifejezett értéke meghalad egy bizonyos összeget, és amelyekről feltételezhető, hogy határokon átnyúló érdekűek (https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/rules-implementation/thresholds_en).

⁽⁶⁾ Konkrétabban, az *Európai Unió Hivatalos Lapjának* kiegészítésében. A honlap linkje: <https://ted.europa.eu/>

⁽⁷⁾ <https://simap.ted.europa.eu/web/simap/sending-electronic-notice>

⁽⁸⁾ A Bizottság (EU) 2019/1780 végrehajtási rendelete a közbeszerzési hirdetmények közzétételére használandó hirdetményminták létrehozásáról és az (EU) 2015/1986 végrehajtási rendelet hatályon kívül helyezéséről (közzététel: 2019. október 25.). A rendelet és a rendelet mellékletének kibővített, Excel-fájl formátumú változata itt található: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/38172>. A végrehajtási rendeletet a 2022. november 24-i (EU) 2022/2303 bizottsági végrehajtási rendelet nemrég aktualizálta, különösen az innovatív, zöld és szociális közbeszerzésre vonatkozó strukturált jelentéstétel lehetővé tétele érdekében.

⁽⁹⁾ A tagállamok szabadon határozhatják meg a (nemzeti) közzétételre vonatkozó értékhatáraikat. Számos tagállamban nincsenek vagy viszonylag alacsonyak az értékhatárok, így teljesebb körű adatokat gyűjtenek. Más tagállamok viszonylag magas értékhatárokat határoznak meg, ezért gyakran sokkal kevesebb adatot rögzítenek. Egyes tagállamok a közbeszerzőkre bízzák, hogy milyen formátumban teszik közzé a közbeszerzési eljárásokra vonatkozó adatokat, míg mások (különbéle) sablonokat határoztak meg. E sablonok némelyike csak néhány változót tartalmaz, míg mások kiterjedt adatsablonokat alkalmaznak, egyes esetekben még a szabványos uniós formanyomtatványokon is túlmutatóan. Emellett több tagállam nemzeti portálja mellett több szubnacionális portállal is rendelkezik. Két tagállamban nincs központi portál.

A tagállami közbeszerzők minden szinten jobb ár-érték arányt fognak elérni a közbeszerzési eljárások során, mivel a közbeszerzési adattér lehetővé teszi az ajánlati felhívások adatvezéreltebb tervezését, valamint az összehasonlító teljesítményértékelést és a tudásmegosztást, a fokozott digitalizációt, a csalás és az összejátszás könnyebb felderítését, és segít a közbeszerzőknek könnyebben hozzáférni a felhívásokhoz, ideértve a kkv-kat is.

— Jobb ár-érték arány elérése az ajánlati felhívások adatvezérelt tervezése révén

A közbeszerzők számára értékes információkkal szolgál keresletükről, ideértve a mesterséges intelligencia és gépi tanulás révén előrejelzett jövőbeli tendenciákat, valamint a kínálati oldalról, azaz az ajánlattevők múltbeli teljesítményéről annak értékelése céljából, hogy mely ajánlattevők kínáltak jó ár-érték arányt.

E tudás birtokában a közbeszerzők hatékonyabban képesek megszervezni a közbeszerzési eljárásokat. Például összefoghatnak és nagy tételben vásárolhatnak egy központi beszerző szervet keresztül vagy eseti alapon annak érdekében, hogy jobb árakat és magasabb minőségű árukat és szolgáltatásokat szerezzenek be. Jelenleg ez a potenciál még nagyrészt kiaknázatlan, különösen a határokon átnyúló közbeszerzések esetében: az uniós eljárások mindössze 11 %-át bonyolítják le együttműködésen alapuló közbeszerzés keretében.

Jelenleg számos közös közbeszerzési eljárást koordinálnak uniós szinten egyes gazdasági ágazatokban. Konkrét példa erre az EuroHPC (Nagy Teljesítményű Számítástechnika) közös vállalkozás, egy 1 milliárd EUR nagyságú közös közbeszerzési és kutatás-fejlesztési együttműködés. Ennek keretében a francia Grand Equipement National de Calcul Intensif (GENCI) és a német Jülich kutatóközpont közösen szerez be két kvantumszimulátort (szuperszámítógépet). Egy másik példa a Veklury® (remdesivir) – egy Covid19-betegeknek szánt vírusellenes kezelés – közös uniós beszerzése, amelyet a Bizottság Egészségügyi Szükséghelyzet-felkészültségi és -reagálási Hatósága (HERA) koordinál. A 2022. július 19-én aláírt második keretszerződés értelmében 22 uniós tagállam és ország vesz részt a beszerzésben és rendelheti meg a kezelést. Az adatvezéreltebb tervezés segítségével a közbeszerzők a kevésbé látható ágazatokban és uniós koordináció nélkül is élvezhetik a közös közbeszerzés előnyeit.

— A közkiadások célzottságának és teljesítményének javítása összehasonlító teljesítményértékelés és tudásmegosztás által

Mivel jelenleg a közbeszerzési adatok számos rendszerben és különböző formátumokban vannak szétszórva, a különösen sikeres vagy célzott ajánlati felhívásokkal kapcsolatos értékes ismeretek gyakran adatszilobban maradnak. A közbeszerzők ezért rendkívüli mértékben érdeklődnek a közbeszerzési adattér által kínált azon lehetőség iránt, hogy összehasonlító teljesítményértékelést tudjanak végezni, össze tudják magukat másokkal hasonlítani, valamint tanulhassanak egymástól. Ezeket az ismereteket az igények alapján vagy szélesebb körben képzések és iránymutatásokat tartalmazó dokumentáció révén tudják megosztani egymással.

Ez különösen azokra a területekre vonatkozik, amelyekre a hamarosan bevezetésre kerülő e-hirdetmények először fognak strukturált módon adatokat rögzíteni, nevezetesen a zöld, a szociális és az innovációs közbeszerzés tekintetében. Ez például lehetővé teszi annak azonosítását, hogy a közbeszerzők mely közbeszerzési eljárások esetében és hogyan alkalmazzák a zöld kritériumokat. A stratégiai közbeszerzésekkel kapcsolatos ismeretek adatszilobon átívelő megosztása segíteni fogja a közkiadások jobb felhasználását a zöld megállapodás és egyéb szakpolitikai prioritások végrehajtása érdekében.

Mivel a közbeszerzési adattér nagyobb harmonizációt és interoperabilitást eredményez a rendszerek között, az ismeretek és az erőforrások megosztása kiterjedhet a technikai eszközökre is, például az elemzési modellekre.

— A további digitális átállás előnyeinek kihasználása

A közbeszerzési adattér tovább fokozza a közbeszerzők és általában a közigazgatási szervek digitális átállását, összhangban a Bizottság e-közbeszerzésről szóló stratégiájával⁽¹⁰⁾. Idővel számos közbeszerző egyre több adatot fog automatikusan megosztani a központosítottabb szintekre. Ez azt jelenti, hogy a közbeszerzési adattérrel járó fejlett elemzési és mesterségesintelligencia-technológiák lehetővé teszik a közbeszerzők számára az ajánlattételi szakasz további automatizálását. A közös közbeszerzési szójegyzék (CPV) kódjainak automatikus kiválasztása az ajánlati felhívások osztályozása során egy olyan példa, amelyet több kísérleti projektben⁽¹¹⁾ is végrehajtották már. Ez nemcsak erőforrásokat takarít meg, hanem a résztvételt is fokozza, mivel a CPV-kódok téves besorolása kevesebb, a felhívást számukra relevánsként azonosító potenciális ajánlattevőhöz vezethet.

⁽¹⁰⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:52012DC0179&from=HU>. A közbeszerzési adattér sikeres létrehozásának egyik feltétele az automatikus adatrögzítési mechanizmusok tagállami felállítása, amelynek során a tagállamok első lépésként nemzeti portáljaikról és szerződés-nyilvántartásaikból továbbítják az adatokat (lásd a 12. oldalt).

⁽¹¹⁾ Európai Bizottság és Deloitte (2020), Study on uptake of emerging technologies in public procurement (Tanulmány a kialakulóban lévő technológiák közbeszerzésekben való alkalmazásáról). Elérhető a következő címen: https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/digital/emerging-technologies_en

— Az összejátszás, a korrupció és csalás elleni küzdelem, valamint a közpénzek pazarlásának elkerülése

A közkiadások egy része minden évben elvész csalás, korrupció és más jogellenes magatartás miatt. Ezért az uniós jogszabályok, nevezetesen a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközzel (RRF) szülő rendelet arra kötelezi a tagállamokat, hogy megfelelő intézkedéseket hozzanak az Eszköz keretében nyújtott forrásokkal kapcsolatos csalások, korrupció és összeférhetlenség megelőzése, felderítése és korrekciója érdekében⁽¹²⁾. A mesterségesintelligencia- és gépi tanulási technológiákkal kombinálva a közbeszerzési adattérben rendelkezésre álló gazdag adatbázis segíteni fogja a közbeszerzőket az esetleges összejátszások, például az összejátszással ajánlattételben, valamint a korrupció egyszerűbb felderítésében. Ezek a kialakulóban lévő technológiák azonosíthatják a visszaélésekre utaló viselkedési és kiadási mintákat, és további vizsgálat céljából megjelölhetik azokat.

Az összejátszás és a csalás elleni küzdelemben felhasznált adatokra és elemzésre konkrét például szolgál egy európai finanszírozású projekt (TheyBuyForYou) által alkalmazott megoldás. A szlovén közbeszerzési adatokat (felügvelt, felügyelet nélküli és statisztikai) gépi tanulási technológiák segítségével dolgozták fel a lehetséges csalási minták azonosítása céljából. A projekt bebizonyította az adatok ilyen módon történő felhasználásának hatékonyságát és eredményességét. Az ilyen nagy mennyiségű adat manuális felhasználása gyakorlatilag lehetetlen.

Emellett a közbeszerzési adattérben elérhető adatok már rendelkezésre álló egyéb adatforrásokkal való összekapcsolása segítené a közigazgatási szerveket abban, hogy jobban megértsék a közbeszerzési eljárások résztvevőinek tulajdonosi szerkezetét, ideértve a tényleges tulajdonosok azonosítását is.

— Az ajánlati felhívásokhoz való hozzáférés javítása a verseny ösztönzése érdekében

A közbeszerzés fő célja a verseny ösztönzése a közpénzek lehető leghatékonyabb elköltése érdekében. Ez még fontosabb napjainkban, amikor a Covid19-világjárványt követően az állami költségvetések feszítettek, és a katonai kiadások növekednek.

Jelenleg azonban a tagállamok 60 %-ában az összes eljárás több mint 20 %-a esetében csak egyetlen ajánlat érkezik, azaz nincs verseny. A közbeszerzési adattér segíteni fogja a közbeszerzőket és politikai döntéshozókat bizonyos minták felderítésében és annak megértésében, hogy miként javítható az ajánlati felhívásokhoz való hozzáférés, különösen a kkv-k esetében.

— Az innovatív, zöld és szociális közbeszerzésre vonatkozó jelentéstétel megkönnyítése

A közbeszerzési adattér csökkenteni fogja a közbeszerzők és a tagállamok bürokratikus terheit a különböző jelentéstételi kötelezettségek teljesítése során, például az innovatív, zöld és szociális közbeszerzések tekintetében.

A közbeszerzők ma kizárólag strukturálatlan módon tudnak tájékoztatást nyújtani a zöld, innovatív és szociális közbeszerzési kritériumoknak való megfelelésről⁽¹³⁾. Az e-hirdetmények könnyen használható külön mezőket vezetnek be a kritériumokhoz.

A kötelező zöld közbeszerzésre szolgál például a tiszta járművekről szóló felülvizsgált irányelv⁽¹⁴⁾. Az irányelv nemzeti célokat határoz meg a tiszta járművek közbeszerzésére vonatkozóan a kereslet fellendítése és az alacsony vagy nulla kibocsátású járművek elterjesztésének felgyorsítása érdekében. Az e-hirdetmények külön mezőiben gyűjtött és a közbeszerzési adattérben kielemezett adatok nagymértékben megkönnyítik majd a tagállamok irányelvben előírt jelentéstételét, továbbá lehetővé teszik e célok pontos nyomon követését.

— Az uniós források felhasználásának/abszorpciójának nyomon követése

Az e-hirdetmények külön mezőket fognak továbbá biztosítani a különböző uniós források és programok felhasználásához. A közbeszerzési adattér ezáltal segíteni fogja a tagállamokat abban, hogy nyomon kövessék e források felhasználását és abszorpcióját, illetve hogy jelentést tegyenek erről, ideértve a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközből származó forrásokat, amelyeket közbeszerzési eljárásokon keresztül például olyan beruházási projektekhez használnak fel, mint a hidrogénüzemek vagy az alternatív meghajtású buszok⁽¹⁵⁾. Emellett a tagállamok könnyebben nyomon tudják majd követni az érintett vállalkozókat, alvállalkozókat és tényleges tulajdonosokat.

⁽¹²⁾ A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról szóló, 2021. február 12-i (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelet 22. cikke (2) bekezdésének b) pontja.

⁽¹³⁾ A jelenlegi (uniós) formanyomtatványok nem tartalmaznak mezőket az ilyen jelentéstételhez. A fent említettek szerint néhány nemzeti formátum túlmutat az uniós formanyomtatványokon, a zöld, innovatív és szociális közbeszerzés tekintetében is.

⁽¹⁴⁾ https://transport.ec.europa.eu/transport-themes/clean-transport-urban-transport/clean-and-energy-efficient-vehicles/clean-vehicles-directive_en

⁽¹⁵⁾ A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz keretében megvalósuló beruházási projektek átfogó nyomon követésére a FENIX-adatbázis alapján, a helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla keretében kerül sor.

A közbeszerzési adattér az uniós és nemzeti szintű politikai döntéshozók számára hatékony eszközt biztosít a közkiadások uniós szintű nyomon követéséhez, összehasonlításához és kiemzéséhez.

A közbeszerzők egyszerűbb és strukturáltabb jelentéstele hatékonyabb nyomon követést jelent a politikai döntéshozók számára. A strukturálatlan szöveg elemzése nemcsak időigényes, hanem hibalehetőségeket is magában rejt. Ezenkívül a közbeszerzési adatok többségéhez hasonlóan az információk több rendszerben vannak szétszórva. Az e-hirdetmények, valamint a közzétételi értékhatárt meghaladó és azt el nem érő közbeszerzések adataihoz is hozzáférést biztosító platform bevezetésével a politikai döntéshozók hatékonyabban tudják nyomon követni és irányítani a kulcsfontosságú szakpolitikák végrehajtását. Ez lehetővé teszi számukra, hogy értékeljék a közpolitikák hatékonyságát a közbeszerzés területén és azon túlmutatóan, és szükség esetén kiigazítsák azokat a teljes körű és közel valós idejű adatok alapján.

A közbeszerzési adattér továbbá a politikai döntéshozóknak információkkal szolgál a jövőbeli válságok hatékonyabb kezeléséhez, ezáltal növelve az ellenálló képességet. A Covid19-világjárványhoz hasonló globális méretű válságok rávilágítottak a digitalizáció fontosságára, ideértve a közbeszerzések területén végrehajtott digitalizációt is. A közbeszerzés az egészségügyi termékek és gyógyszerek beszerzésének fő csatornája. Az e-hirdetmények és a közbeszerzési adatokhoz való hozzáférést már az egészségügyi válság első hónapjaiban felgyorsította a sürgősen szükséges egészségügyi felszerelések és erőforrások, például az egyéni védőeszközök elosztását. A több valós idejű és jobb minőségű adatok lehetővé tennék a kritikus szállítmányok eredetének nyomon követését, és akár egy olyan „minősítési” rendszer bevezetését is, amelyben a közbeszerzők jelezhetnék a minőséget származás és/vagy beszállító szerint (a meglévő, időnként megbízhatatlannak bizonyuló minőségi jelöléseken túl).

A közelmúltban az ukrajnai háború megzavarta az ellátási láncokat, erőteljesen megemelte az energiaárakat, számos tagállamot a katonai kiadások növelésére készítetett, és több millió menekültet vonzott, akiknek menedékre van szükségük. Hasonló összefüggésben a közbeszerzési adattér lehetővé tenné e fejlemények egységes piacra gyakorolt hatásának jobb megértését, különösen, ha ezeket más piaci adatokkal, például a nyersanyagokra vonatkozó adatokkal kombináljuk. A közbeszerzők által beszerzett áruk és szolgáltatások egységes piacon belüli, valamint az egységes piac és harmadik országok közötti áramlásának valós idejű és nagyon részletes szinten történő nyomon követése új információkkal szolgál a politikai döntéshozók számára ahhoz, hogy hatékonyabban kezeljék a válságokat és ezáltal hozzájáruljanak az EU ellenállóbbá tételéhez.

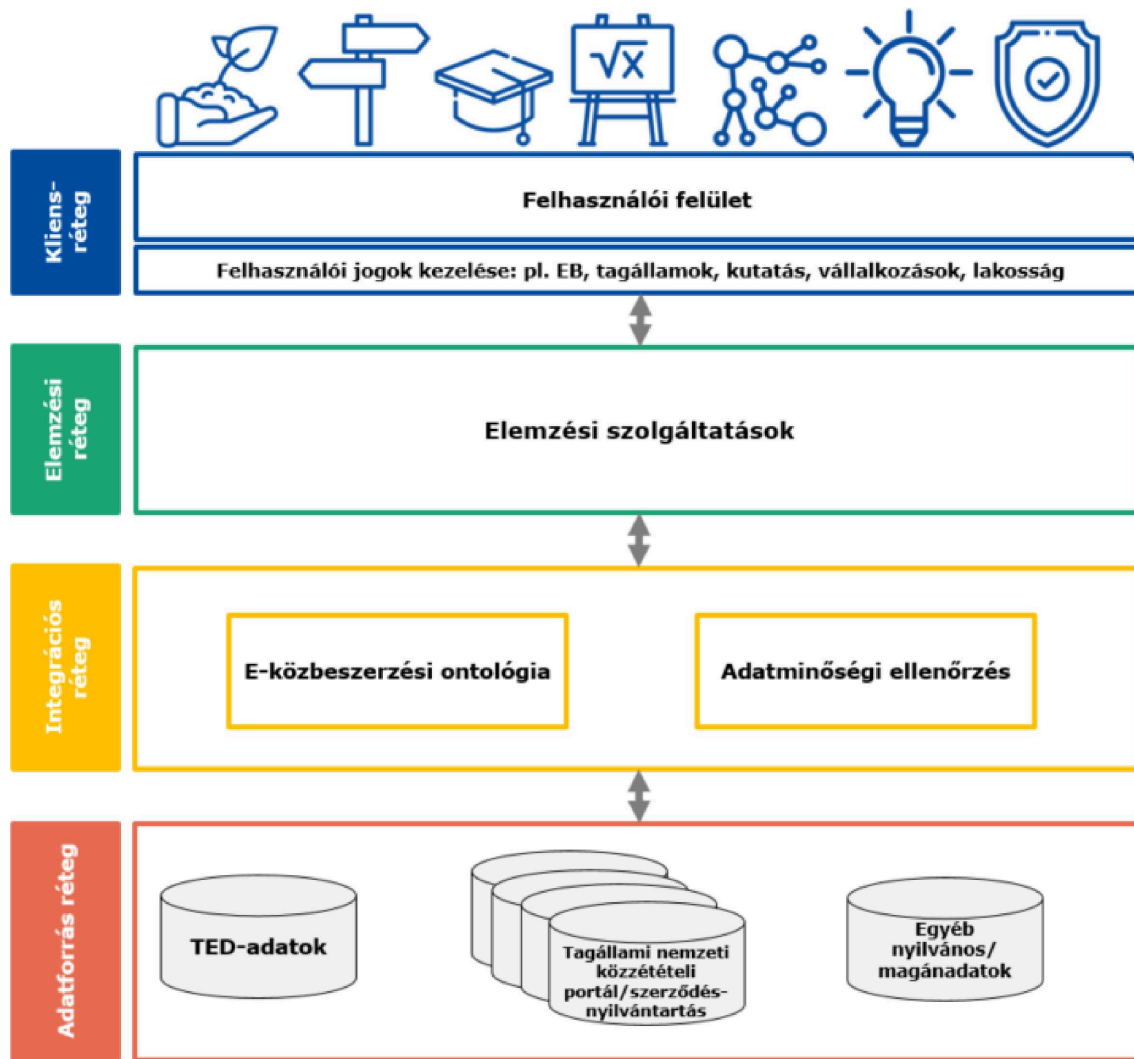
A vállalatok, azaz a potenciális ajánlattevők Európa-szerte jóval több, jobb adatminőségű nyílt eljáráshoz férnek majd hozzá. Az új felhasználói felület lehetővé teszi a vállalatok számára, hogy időben és könnyedén azonosítsák a releváns felhívásokat. Az új elemzési eszközök a jelenlegi és historikus adatokkal kombinálva lehetővé teszik a vállalatok számára, hogy előre tervezzenek, azonosítsák a piaci tendenciákat (pl. fenntarthatóbb közbeszerzés), illetve hogy ajánlataikat stratégiaibb módon tegyék közzé (pl. felhasználói oldalak és hosszú távra tervezett projektek).

Ez az egyszerűsített egyablakos hozzáférés és az elemzési eszközök különösen fontosak ahhoz, hogy a kkv-k számára egyenlő versenyfeltételeket teremtsünk. A kkv-knak nincsenek erőforrásaik arra, hogy több portálon is nyomon kövessék a releváns ajánlati felhívásokat. Továbbá, tekintettel szűkös erőforrásaikra és célzott szakértelmükre, ajánlataikat olyan felhívásokra kell összpontosítaniuk, ahol a legnagyobb a nyeresési esélyük. A közbeszerzési adattér pontosan ezt teszi lehetővé számukra. Például az adott területre szakosodott kkv-k kiválaszthatnák azokat a vevőket, amelyek az innovatív és fenntartható közbeszerzésre összpontosítanak, és kideríthetik, hogy miként szervezték meg korábban az ajánlati felhívásokat. A kkv-k számára az is előnyös lesz, ha a közbeszerzők rendelkezésükre álló új ismereteiket arra használják, hogy a felhívásokat hozzáférhetőbbé tegyék a kisebb vállalatok számára.

Az adófizetők, szövetségeik, a nem kormányzati szervezetek és a polgárok egyre nagyobb átláthatóságot kérnek a közkiadások kezelési módja tekintetében: Azáltal, hogy megfelelő szintű hozzáférést biztosít számukra, a közbeszerzési adattér a közbeszerzők nagyobb elszámoltathatóságát eredményezi. Különösen a kutatók és az adatújságírók fognak sokkal szélesebb körű jó minőségű adathoz hozzáférni vonatkozó projektjeik folytatása és új ismeretek kialakítása érdekében. A tudományos körök közbeszerzési adattérhez való hozzáférése pedig innovatív elemzési ötleteket szabadít fel, és idővel gazdagítja a közbeszerzési adattér elemzési eszköztárát.

4. Az európai közbeszerzési adattér koncepciója

A közbeszerzési adatok valóban integrált tárhelyének kialakításához uniós és nemzeti szintű, illetve Unió-szerte valamennyi közbeszerző szintjén történő együttműködésre lesz szükség. A közbeszerzési adattér négy rétegből fog állni.

A.típusú adatforrás réteg

Az adatforrás réteg a közbeszerzési adattér által az adatok összegyűjtéséhez használt adatforrásokból áll. Három fő adatforrás létezik:

- A TED portál, amelyet az Európai Unió Kiadóhivatala kezel, és amely főként az uniós értékhatárokat meghaladó felhívások odaítélését megelőző adatait tartalmazza. Egyes tagállamok önkéntes alapon már küldenek hirdetményeket az uniós értékhatárokat el nem érő közbeszerzési eljárások esetében. Ez még könnyebbé válik majd az e-hirdetményekben bevezetni tervezett önkéntes formanyomtatványok segítségével. Az e-hirdetmények a jövőben továbbá önkéntes teljesítési értesítést is biztosítanak majd a közbeszerzés teljes életciklusának jobb rögzítése érdekében, ideértve az odaítélést követő szakaszt is.
- A tagállamok közbeszerzési portáljai, amelyek az ajánlati felhívásokra vonatkozó legfrissebb információkat tartalmazzák ⁽¹⁶⁾. Első lépésként ezek a portálok főként az uniós küszöbértékeket el nem érő eljárások odaítélését megelőző adatait fogják biztosítani, amennyiben ezeket a tagállamok rögzítik (lásd a 4. oldalt). A tagállamok továbbra is maguk határozzák meg, hogy mely adatokat kívánják a közbeszerzési adattérrel megosztani (a közbeszerzési irányelvek értelmében a TED portálon közzéteendő adatokon túlmenően) ⁽¹⁷⁾.

⁽¹⁶⁾ Ezek általában a nemzeti közzétételi portálok vagy szerződés-nyilvántartások.

⁽¹⁷⁾ Az e-hirdetmények segítségével első alkalommal lesz lehetséges a hirdetményekben olyan adatokat megadni, amelyeket nem, vagy nem azonnal kell közzétenni. Ez azért fontos, hogy a közbeszerzők számára biztosítékot nyújtson arra vonatkozóan, hogy egyes adatokat (pl. árakat) nem, vagy nem egy bizonyos időpont előtt tesznek nyilvánosan hozzáférhetővé.

- Egyéb nyilvános és magánadatbázisokat, például a cégszűrésre vonatkozó nyilvános nyilvántartásokat és az ajánlattevő vállalatok tényleges tulajdonosaira vonatkozó adatokat is össze lehet kapcsolni a közbeszerzési adattérrel, hogy a közbeszerzési adatokkal kombinálva még szélesebb körű betekintést és keresztellenőrzéseket lehessen elérni.

Integrációs réteg

A tagállamokkal közösen létrehozandó integrációs réteg a fent felsorolt forrásokból létrehozza a közbeszerzési adatok harmonizált adatbázisát. Összegyűjti és „lefordítja” a beérkező adatokat, mielőtt továbbítja azokat a következő rétegeknek és a felhasználóknak:

- Az adatokat külön erre a célra létrehozott, géppel olvasható ⁽¹⁸⁾ felületeken és adatcsatornákon keresztül gyűjtik össze.
- Az adatokat ezt követően az adatminőségi szabálykészlet alapján ellenőrzik. Ez lehetővé teszi a teljességgel és minőséggel kapcsolatos problémák adatminőségi jelzőrendszeren való megjelölését, továbbá – az adatok tervezett felhasználásától függően – az elemzést veszélyeztető rossz minőségű vagy kettős adatok kiküszöbölését. Az adatminőségért ugyanakkor elsősorban a közbeszerzők felelnek (lásd továbbá a 12. oldalt).
- A közbeszerzési adatok különböző formátumokban állnak rendelkezésre. A TED-adatok jelenleg formanyomtatványokon állnak rendelkezésre, amelyet a jövőben az e-hirdetmények váltanak fel. Az OCDS-formátumot ⁽¹⁹⁾ néhány tagállamban használják, míg mások különböző egyéb formátumokat használnak. Az integrációs réteg az összes adatot egyetlen közös nyelvre „fordítja le”, pl. a közbeszerzési ontológiára ⁽²⁰⁾, amelyet a Kiadóhivatal a tagállamokkal közösen dolgozott ki ⁽²¹⁾. Erre a különböző forrásokból származó adatok összekapcsolásához és elemzési célokra történő újbóli felhasználásához van szükség.

Elemzési réteg

A Bizottság emellett elemzési eszköztárat is ki fog építeni, amely magában foglalja a kialakulóban lévő technológiákat (MI, ML és NLP). A tagállamok saját elemzési rétegeket hozhatnak létre a közbeszerzési adattér adatainak egyéb nemzeti forrásokkal való kombinálása érdekében, amennyiben ez értékes információkkal szolgál ezekről ⁽²²⁾.

Kliensréteg/Felhasználói felület

A Bizottság által létrehozott felhasználói felület lehetővé teszi, hogy a végfelhasználók hozzáférjenek az adatokhoz az integrációs rétegben és/vagy a származtatott információkhoz az elemzési rétegben. A különböző felhasználói kategóriák (pl. tagállamok, közbeszerzők, vállalkozások, polgárok, nem kormányzati szervezetek, újságírók és kutatók) különböző hozzáférési jogokkal fognak rendelkezni, megkülönböztetve a nyilvános és nem nyilvános adatokat, valamint azon részt vevő tagállamokat, amelyek megosztják adataikat a közbeszerzési adattérrel (a közbeszerzési adattér tagjai, lásd továbbá a következő szakaszt) és azokat, amelyeknek még több időre van szükségük a felkészüléshez. Az érintett információk érzékenységét figyelembe fogják venni a különböző felhasználói kategóriák hozzáférési jogainak meghatározása során. E felületet a felhasználók tesztelik és felhasználóközpontú módon alakítják ki annak biztosítása érdekében, hogy különösen a kkv-k és a polgárok könnyedén hozzájussanak az általuk keresett információkhoz és meglátásokhoz. Ebben a szakaszban a tervek szerint a különböző felhasználói kategóriák számára ingyenes hozzáférést biztosítanak.

⁽¹⁸⁾ <https://joinup.ec.europa.eu/collection/nifo-national-interoperability-framework-observatory/glossary/term/machine-readable>

⁽¹⁹⁾ <https://www.open-contracting.org/data-standard/>

⁽²⁰⁾ Az e-közbeszerzési ontológia formális, szemantikai alapot biztosít az összekapcsolt nyílt adatoknak az uniós közbeszerzés területén való létrehozásához és újbóli felhasználásához. A tervek szerint a teljes eljárást le fogja fedni, vagyis a bejelentéstől a pályázati eljárásról át egészen az odaítélésig, megrendelésig, számlázásig és kifizetésig. E célt szem előtt tartva az Európai Unió Kiadóhivatala szakértőkből álló munkacsoportot bízott meg azzal a céllal, hogy konszenzust alakítson ki a Kiadóhivatal csapatai által kidolgozott elemzési eredményekkel és teljesítésekkel kapcsolatban. Az e-közbeszerzési ontológiával kapcsolatos információk itt találhatóak: <https://github.com/OP-TED/ePO>

⁽²¹⁾ Az ontológia meghatározza a modellt, amely lehetővé teszi az adatok összekapcsolását a különböző fogalmak közös értelmezése alapján. Az ontológiát úgy alakították ki, hogy kompatibilis legyen a hamarosan bevezetésre kerülő e-hirdetményekkel. A Kiadóhivatal konvertáló eszközt biztosít a közbeszerzési adattérhez a jelenlegi hirdetmények és a jövőbeli e-hirdetmények ontológiájába történő átalakításához. Ezt az eszközt használják majd a TED-ből és a nemzeti közzétételi portálokból származó adatok ontológiájába történő átalakításához. Ez azt jelenti, hogy a jelenlegi és jövőbeli uniós és nemzeti szintű adatokat könnyedén át lehet alakítani ugyanabba a formátumba a jövőbeli információvesztés megakadályozása érdekében. Ezt az intézkedést a közbeszerzés átláthatóságára irányuló előkészítő intézkedés keretében hajtják végre. A tagállamok felhasználhatják az ontológiát közbeszerzési adatkörnyezetük javítása érdekében.

⁽²²⁾ A közbeszerzési adattér a FAIR-irányelvekre (az adatok megtalálhatósága, hozzáférhetősége, interoperabilitása és újrafelhasználhatósága) épül, illetve összhangban lesz a jelenlegi adatvédelmi rendeletekkel (GDPR).

A tervek szerint a rendelkezésre állását követően az intelligens Simpl köztesszofvert integrálják a közbeszerzési adattérbe. A Simpl horizontális komponenseket kínálja a felhőtől a peremig terjedő integrációkhoz és a közös adatterek létrehozásához⁽²³⁾.

5. A kulcsfontosságú támogató eszközök tagállami szinten

Néhány kezdeményezést⁽²⁴⁾ már végrehajtottak az uniós értékhatárokat meghaladó és azokat el nem érő közbeszerzések adatainak integrálása érdekében. Ezenkívül 2020-ban és 2021-ben sor került egy e-közbeszerzési elemzési kísérleti projektre, amelynek célja a különböző adatforrások feltérképezése volt (a TED-portálról és három tagállamból). Mindezen erőfeszítések ugyanazokkal a kihívásokkal szembesültek: különböző adatformátumok, adatminőség (ideértve a hiányzó azonosítókat is), az automatizálás hiánya és az adatok korlátozott köre.

A közbeszerzési adattér különböző formátumokat tud majd kezelni, mivel ezeket egyetlen közös „nyelvre”, az e-közbeszerzési ontológiára képezik le (lásd az előző szakaszt)⁽²⁵⁾. A fennmaradó kihívásokat tagállami szinten kell kezelni. Ez rendkívül fontos ahhoz, hogy a tagállamok könnyebben tudjanak részt venni és adataikat megosztani a közbeszerzési adattérben.

A közbeszerzési adattér tagjai hozzáférnek a közbeszerzési adattérben elérhető adatokhoz. Ugyanakkor a közbeszerzési adattérben való részvételre még készen nem álló tagállamok számára is előnyt jelent az alábbi elvek végrehajtása a működési hatékonyságot és a tényeken alapuló politika előkészítését szolgáló értékük miatt. A Bizottság készen áll arra, hogy az összes tagállammal szorosan együttműködjön az elvek gyakorlati átültetése érdekében.

Az adatminőség javítása és az adatáramlások automatizálása

A gyenge adatminőség – például a hiányzó, hibás vagy nem megfelelő formátumú adatok – egyike volt azon fő kihívásoknak, amellyel a közbeszerzési adatok elemzése során valamennyi korábbi kezdeményezés szembesült. Gyakran korrekciókat kellett végrehajtani, mielőtt az elemzés lehetséges lett volna. Mivel a közbeszerzési adattérből származó információk minősége a bemeneti adatok minőségétől függ, az adatminőség javítása kiemelt jelentőséggel bír:

- A részt vevő tagállamok támogatása érdekében a közbeszerzési adattér összeveti a beérkező adatokat az adatminőségi szabálykészlettel és megjelöli a teljességgel és minőséggel kapcsolatos kérdéseket az adatminőségi jelzőrendszeren. A közbeszerzési adattér azonban önmagában nem javítja ki a hibákat; a tagállamok/közbeszerzők feladata elsősorban az adatminőség javítása. Ezért ajánlott, hogy a tagállamok a forrás szintjén adatminőségi ellenőrzéseket vezessenek be⁽²⁶⁾.
- Az e-hirdetmények kötelező használata révén javulni fog az adatminőség a strukturáltabb adatbeviteli formanyomtatványoknak és a továbbfejlesztett üzleti szabálykészletnek köszönhetően. Az e-hirdetmények segítségével az aktualizálások és kiigazítások is sokkal könnyebbé válnak. Az e-hirdetményekben rejlő adatminőségi lehetőségek teljes mértékben való kihasználása érdekében a tagállamoknak az uniós értékhatárokat el nem érő eljárások esetében is alkalmazniuk kéne az önkéntes e-hirdetmény értesítéseket.

Napjainkban a közbeszerzési adatok egyik pontról a másikra történő leolvasása és rögzítése az adatok ismétlődő manipulálásával jár, különösen a több decentralizált adatforrást tartalmazó környezetben. Az adatáramlások automatizálása nemcsak tovább javítaná az adatminőséget, de megnyitná az utat a közel valós idejű adattovábbítás és -elemzés előtt, miközben jelentős erőforrásokat takarítana meg.

- Az e célkitűzés felé vezető első lépés a közbeszerzési adatforrások gépi olvashatóságának biztosítása. Ez igaz a nemzeti portálok és a közbeszerzési adattér integrációs rétegének géppel olvasható felületek révén való összekapcsolása esetében (lásd az előző szakaszt), ugyanakkor a tagállamoknak is alkalmazniuk kell valamennyi közbeszerző esetében.
- Az egyedi és tartós azonosítók alkalmazása egy másik alapvető lépés az adatáramlások további automatizálásához. Az egyedi azonosítók olyan adatelemekre és adatkészletekre vonatkoznak, mint a vevők, beszállítók, eljárások és eljárási szakaszok, tételek, szerződések, valamint a közbeszerzési eljárások tárgyai (pl. szolgáltatások vagy termékek), ezáltal hatékonyan strukturálják az adatokat. Amennyiben még nem tették meg, a tagállamoknak ezért a közbeszerzési ökoszisztéma egészében azonosítókat kell használniuk. Az e-közbeszerzési ontológia megkönnyíti és ösztönzi a tartós egyedi azonosítók alkalmazását e folyamat támogatása érdekében.

⁽²³⁾ Simpl: a felhőtől a peremig terjedő integrációk és adatterek egyszerűvé tétele, <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/simpl-cloud-edge-federations-and-data-spaces-made-simple>

⁽²⁴⁾ Például: DigiWhist (<https://digiwhist.eu/about-digiwhist/>), TheyBuyForYou (TBFY) (<https://theybuyforyou.eu/about/>) és az e-közbeszerzési elemzési kísérleti projekt (https://ec.europa.eu/isa2/actions/simplifying-public-tenders_en).

⁽²⁵⁾ A korábbi adatösszesítési próbálkozásokhoz képest az ontológia további előnye, hogy rögzíti a teljes hirdetményt, különösen a hamarosan bevezetésre kerülő e-hirdetmények esetében.

⁽²⁶⁾ Az e-közbeszerzési ontológia és az e-közbeszerzési elemzési kísérleti projekt által kidolgozott általános, illetve felhasználási esetenként specifikus adatminőség-ellenőrzések és üzleti szabályok vezethetik ezeket az erőfeszítéseket.

- Minél jobban automatizálják a tagállamok adatáramlásait, annál nagyobb mértékben lesznek képesek annak érdekében kihasználni a mesterséges intelligenciához és természetes nyelvi feldolgozáshoz hasonló új technológiákat, hogy a megnövekedett működési hatékonyság révén erőforrásokat takarítsanak meg, pl. a CPV-kódokhoz hasonló adatelemek osztályozása vagy a nomenklatúrák karbantartása révén. Ugyanezek a kialakulóban lévő technológiák új és átfogóbb betekintést nyújthatnak, kiegészítve a közbeszerzési adattér elemzési eszköztárát nemzeti vagy regionális szinten, pl. árindexekkel a költségek pontosabb becslése érdekében.

Az adatrögzítés hatókörének kiterjesztése a teljes közbeszerzési ciklusra

A tagállamoknak törekedniük kell az odaítélést megelőző és az odaítélést követő szakaszokból származó adatok rögzítésére. Egyes tagállamok már most is közzéteszik a szerződések teljesítésére vonatkozó értesítéseket, amelyek a végleges költségekre és a szerződés tényleges időtartamára vonatkozó adatokat tartalmaznak. A hamarosan bevezetésre kerülő e-hirdetmények önkéntes teljesítési értesítést biztosítanak. Azokat a tagállamokat, amelyek még nem tesznek közzé teljesítési értesítéseket, határozottan arra ösztönzik, hogy a kiterjesztett adatrögzítés felé vezető első lépésként használják a jövőbeli e-hirdetményeket.

A tervezési szakaszra (mit terveznek a vevők beszerezni), a versenyszakaszra (mi a becsült ár és időtartam), a szerződés odaítéléséről szóló tájékoztatóra (mennyibe fog kerülni) és a teljesítési értesítésre (végül mennyibe került és a szerződés időtartama) vonatkozó információk kombinálása révén a közbeszerzési adattér és elemzési eszközkészlete sokkal átfogóbb képet tud majd nyújtani a felhasználóknak a teljes közbeszerzési életciklusról.

A fenti elvek végrehajtása új kapacitások és készségek kiépítését igényli. Az ilyen kapacitásépítésnek oly módon kell célozottnak lennie, hogy lehetővé tegye az üzleti és technikai készségek ötvözését, ami kritikus fontosságú minden adatvezérelt törekvés sikere szempontjából.

6. Fokozatos végrehajtás tagállami együttműködésben

A közbeszerzési adatteret a Digitális Európa program ⁽²⁷⁾ pénzügyileg támogatja. A 2021/22-es időszakra már 4 millió EUR-t biztosítottak. A 2023-ra és 2024-re vonatkozó igények a becslések szerint mintegy 3 millió EUR-t tesznek ki. Amint a rendszer működésbe lép, az uniós szintű működési költségek évente mintegy 500 000 EUR-ra rúgnak. A tagállamok maguk viselik közbeszerzési rendszereik digitalizálásának és adatforrásaik közbeszerzési adattérrel való összekapcsolásának költségeit. Pénzügyi és technikai támogatás azonban rendelkezésre áll a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz, a Technikai Támogatási Eszköz és a strukturális alapok keretében.

A közbeszerzési adatteret fokozatosan hajtják végre, hogy a tagállami és más felhasználói igényeket célzott munkaértekezleteken meg lehessen vitatni, és a végrehajtás során figyelembe lehessen venni. Ez az együttműködésen alapuló megközelítés hozzájárul ahhoz, hogy mind nemzeti, mind uniós szinten hasznos terméket lehessen biztosítani az érdekelt felek számára. Az alábbiakban felsorolt három fő szakasz ezért a végrehajtás közben kiigazítható, például a külső adatbázisok már az első két szakaszban összekapcsolhatók a közbeszerzési adattérrel, ha van erre felhasználói igény.

1. szakasz: Mostantól 2023 második negyedévéig

Első lépésként a Bizottság létrehozza a közbeszerzési adattér alaparchitektúráját és egy minimális adatelemzési eszköztárát. A TED lesz az első adatforrás, amelyet a közbeszerzési adattérrel összekapcsolnak. Előreláthatóan a jövőben az egységes piaci eredménytáblához ⁽²⁸⁾ használt közbeszerzési mutatókat, illetve más alapmutatókat is ennek alapján fogják kiszámítani.

Ugyanakkor a tagállamokkal együttműködve kidolgozzák a közbeszerzési adattér adatkormányzási keretét a felelősségi körök meghatározása, a kulcsfontosságú érdekelt felekkel való kapcsolattartás és a közbeszerzési adattér karbantartása és továbbfejlesztése céljából. Ezzel párhuzamosan előkészítő munkára kerül sor azon tagállamok támogatása érdekében, amelyek csatlakozni kívánnak a közbeszerzési adattérhez.

2. szakasz: 2023 harmadik negyedétől 2024 negyedik negyedévéig

A második szakasz körülbelül két évig tart és három fő párhuzamos munkatevékenységből áll:

- A Bizottság támogatja az érdekelt tagállamokat abban, hogy nemzeti közzétételi portáljaikat az integrációs rétegen keresztül összekapcsolják a közbeszerzési adattérrel. Az uniós hirdetményeket (a jelenlegi formanyomtatványok vagy az e-hirdetmények formájában) használó nemzeti portálok könnyebben összekapcsolhatók, mint a más formátumokat használó nemzeti portálok.

⁽²⁷⁾ Bővebb tájékoztatás itt található: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/hu/activities/digital-programme>.

⁽²⁸⁾ https://single-market-scoreboard.ec.europa.eu/policy_areas/public-procurement_en

- A Bizottság továbbá továbbfejleszti az adatelemzési eszköztárat, amelybe a mesterséges intelligenciához és más technológiákhoz hasonló mechanizmusokat integrál a minták azonosításának elősegítése, illetve a zöld megállapodáshoz hasonló szakpolitikák, és az innovatív és zöld közbeszerzés nyomán követése érdekében. Emellett a Bizottság létrehozta a minőségi jelzőrendszert, hogy visszajelzést adjon a részt vevő tagállamoknak az adatok minőségére és teljességére vonatkozóan, valamint hogy lehetővé tegye számukra saját adatminőség-kezelési rendszereik felállítását vagy továbbfejlesztését.
- A harmadik tevékenység a historikus adatok TED-ből és lehetőség szerint a nemzeti portálokból való integrálása az elmúlt évtized tendenciáinak azonosítása és a jövőbeli tendenciák jobb előrejelzése érdekében.

3. szakasz: 2025 és azt követően

A tervek szerint a jövőben a közbeszerzési adattér keretében elemzésre rendelkezésre álló adatok köre tovább bővül majd:

- A közbeszerzési adattér összekapcsolásra kerül az uniós vagy tagállami szinten rendelkezésre álló jelenlegi adatforrásokkal (pl. tényleges tulajdonosi nyilvántartások, cégnyilvántartások, e-számlázás stb.) annak érdekében, hogy további betekintést lehessen nyerni, például a beszállítók mögött álló tényleges tulajdonosok személyazonosságát tekintetében.
- Ahogy a tagállamok fokozatosan kiterjesztik az adatrögzítést, magából a közbeszerzési folyamatból is több adatot biztosítanak – az odaítélést megelőző szakasztól az odaítélést követő szakaszig tartó – teljes közbeszerzési ciklus lefedése érdekében.

A közbeszerzési adattér más jövőbeli adatterekkel (mint pl. az e-egészségügy⁽²⁹⁾ és az egységes digitális kapuról szóló rendelet⁽³⁰⁾) keretében felállított egyszeri technikai rendszer) való összekapcsolásának lehetőségét is megvizsgálják. A közbeszerzési adattér pontos kiterjesztését a részt vevő tagállamokkal együttműködésben megvitatják és eldöntik.

7. Következtetés

Az átláthatósági követelmények és a közbeszerzési ciklus különböző lépéseire vonatkozó digitális megoldások (e-közbeszerzés) végrehajtása hatalmas mennyiségű, a közbeszerzők által benyújtott adatot keletkeztet. Ezeket az adatokat azonban az adatminőség és az interoperabilitás miatt jelenleg nem használják ki kellőképpen.

Az uniós adatstratégiában foglaltaknak megfelelően a közbeszerzési adatokra vonatkozó e kezdeményezés kiaknázza ezt a lehetőséget. A közbeszerzési adattér segíteni fog abban, hogy új ismeretekre tegyünk szert, amelyeket a mesterséges intelligenciához hasonló legmodernebb elemzési technikákat alkalmazó megosztott tudás generálhat ebből a gazdag adatbázisból. Ezek az ismeretek javítani fogják a közkiadások minőségét, javítják az ajánlati felhívásokhoz való hozzáférést, különösen a kvv-k esetében, megőrzik a közkiadások integritását, és megragadják a lehetőséget, hogy a szakpolitikákat jobban adatvezéreltté tegyék.

⁽²⁹⁾ További információk az európai egészségügyi adatterről itt érhetők el: https://health.ec.europa.eu/ehealth-digital-health-and-care/european-health-data-space_hu

⁽³⁰⁾ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2018/1724 rendelete (2018. október 2.) az információkhoz, eljárásokhoz, valamint segítségnyújtó és problémamegoldó szolgáltatásokhoz hozzáférést biztosító egységes digitális kapu létrehozásáról. E rendelet 14. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy az illetékes hatóságoknak az egyszeri technikai rendszeren keresztül elérhetővé kell tenniük a közbeszerzési irányelvek hatálya alá tartozó eljárások szempontjából releváns bizonyítékokat.

ISSN 1977-0979 (elektronikus kiadás)
ISSN 1725-518X (nyomtatott kiadás)

Az Európai Unió
Kiadóhivatala
L-2985 Luxembourg
LUXEMBURG

HU